«Velâ hakkı ancak azat edip, hürriyete kavuşturana aittir.»

Âişe binti Ebibekir –radıyallahu anhumâ-'dan rivayet edildiğine göre şöyle dedi: Berire hakkında üç sünnet bulunmaktadır: 1- Ona hürriyeti verilince kocasını seçmekte serbest bırakıldı. Ona bir miktar et hediye edilmişti. 2- Rasûlullah –sallallahu aleyhi ve sellem- yanıma tencere ateş üzerinde olduğu halde girdi. Yiyecek getirilmesini istedi. Ona, evde bir miktar sulu yemek getirilince: «Ben içinde et bulunan bir çanağı ateş üzerinde görmemiş miydim?» buyurdu. Onlar, doğrudur ey Allah'ın Rasûlü! O Berire'ye sadaka olarak verilen bir etti. Ondan sana ikram etmek hoşumuza gitmedi, dediler. Rasûlullah –sallallahu aleyhi ve sellem-: «O et ona bir sadakadır ve yine o et ondan bize bir hediyedir.» buyurdu. 3- Ayrıca Nebi –sallallahu aleyhi ve sellem- onun hakkında: «Velâ hakkı ancak hürriyete kavuşturana aittir.» buyurdu.

[Sahih Hadis] [Muttefekun Aleyh]

Âişe –radıyallahu anhâ- hoş ve güzel alışveriş sebebiyle kendisine yakın olduğu azatlı kölesi Berire –radıyallahu anhâ-'dan bahsediyor. Allah Teâlâ doğru yolu gösteren hükümlerinde üç sünnet icra etti. Genel bir hüküm olarak bütün zamanlar için geçerli kaldı. Birincisi: Eşi köle olan (Muğîs'in) nikâhı altındayken özgürlüğüne kavuşturuldu. Kendisine ilk nikâhı üzere kocasıyla kalması ve ayrılması noktasında seçme hakkı verildi. Kendi nefsini seçti. Çünkü artık derece olarak onunla (kocasıyla) eşit değildi. O hür bir kadın kocası ise köleydi. Burada eşitliğe itibar edilir. Kendini seçmiş ve nikâhını feshetmişti. Ve bu diğerlerine sünnet oldu. İkincisi: Kendisi efendisi Âişe –radıyallahu anhâ-'nın evindeyken sadaka olarak et verildi. Rasûlullah –sallallahu aleyhi ve sellem- tencere ateş üzerinde olduğu halde içeri girdi, yiyecek getirilmesini istedi. Ona, ekmek ve sürekli olarak evde yedikleri bir miktar sulu yemek getirildi. Onun sadaka yemediğini bilmeleri sebebiyle Berire'ye sadaka olarak verilen etten hiç bir şey getirilmedi. «Ben içinde et bulunan bir çanağı ateş üzerinde görmemiş miydim?» buyurdu. Onlar, doğrudur ey Allah'ın Rasûlü! O Berire'ye sadaka olarak verilen bir etti. Ondan sana yedirmek hoşumuza gitmedi, dediler. Rasulullah –sallallahu aleyhi ve sellem-: «O et ona bir sadakadır ve yine o et ondan bize bir hediyedir.» buyurdu. Üçüncüsü: Sahipleri onu Âişe –radıyallahu anhâ-'ya satmak istediklerinde cariye birine nispet edildiğinde övünç olması için velâyet hakkının kendilerine verilmesi şartını koymak istediler. Belki de kendisinden miras, yardım/destek ya da başka şekilde olan maddi menfaat elde ettiler. Nebi –sallallahu aleyhi ve sellem- onun hakkında: «Velâ hakkı ancak hürriyete kavuşturana aittir.» buyurdu. (Velâ) Ne satana ne de bir başkasınadır.